

*Hoe de verrader Gouwelon ander werf keerde dat coninck Kairle
sinen neve Rolant gheen onderstant en sende.*

[23]

De historie seyt dat Roelant wederom synen horen so gheweldeliken blies dat de berghen hadden moghen scoren, want den noot hem blasen dede. Tgheluyt quam in de tinte van coninck Kaerle, dwelck een hoorde, Carda gheheeten, des dye selve tot den conynck sprack, segghende: “Heer, ick heb den horen uus neven ghehoort.”

“By mijnder trouwen, so hebbick oock,” sprack coninck Kaerle. “Waerachtelijk[e]n, therte tuycht my dat hi in noode es, want ick dat aen den horen versta.”

Terstont sprack de verrader Guwelon, seghende: “Heere, Roelant, Olivier ende dander baroenen comen al yaghende doer de gheberchten, daer sy eenighe wilde beeste vonden hebben, na welcke si haer honden hebben laten lopen, ende Roelant blaest sinen horen om dye wederom te versamen. En hebt gheen sorghe voer hem, want damyrael van Spaengnen en begheert gheen scade noch achterdeel te doene Roelant den graef, noch den andren baroenen die met hem sijn.”

Aldus wort doer Guwelon anderwerf belet dat coninck Kaerle den baroenen gheen onderstant en sende. Maer Galien die anders niet en [e2va] begheerde dan te reysen sinen vader besoecken sprack tot Gouwelon voer den keysere soe luyde dat elckerlijck verstaen mochte, segghende: “Heere, geloofdi dien katijf metten grisen baerde? Hi ghelijct betere te wesen een verradere dan een man van eeren! Nemmermeer en ghelooft mi, en heeft hy den Sarazinen niet vercocht de baroenen Roelant, Olivier ende theele heyr. Ick wil terstont opten Ronchevale rijden, so salick sien hoe Olivier ende alle tgheselschap vairt.”

Doen ghaf hem coninck Kaerle oerloef, tot hem segghende: “Rijt inden naem Jhesu Cristi, die u voer alle teghenspoet behoeden wille. Wi selen u terstont navolghen.”

Als hem Gouwelon verstont, hadde hy nalijken van quaetheden verwoedt. Terstont heeft Galien sijn hernasch doen bringhen, met de welcke hi seer raschlijck ghewapent wort. Ende als hy wel gewapent was, heeft hy den scilt aen synen hals ghehanghen ende es gescreden

op Marchepin, sijn peert, dat ghelick den wint over wech liep, dwelck met stalen baergien ghedect was vore ende achter tot op de voeten.

Ende als Galien den Ronchevale bestont te nakene, int incoemen van een bosch onmoette hy Godebeuf van Vrieslant, die maer de helft van sinen schilt aen den hals en hadde hanghende, ende zijn hernasch was doersteken [ende] doerslagen meer dan tot thien steden. Die welcke als hi bi Galien quam, sprack hi, seggende: “Vrient, om de minne Gods, keert haesteliken wederomme ofte ghi sijt doot! De ongheloovige Torcken hebben ons volc verslaghen. Nochtan en ben ick daerom niet ghevloden, mair ick ben bode ende ride den coninck Kaerle [e2vb] quade nieumaren draghen. Believet u, keert met mi wederom!”

“Dat soude te grooten dwaesheyte sijn,” sprack Galien, “al sout mi dleven kosten, wederom en keer ic niet! Maer segt my, hoe eest mit Roelant, met Olivier? Sijn si doot of levende?”

“Broeder, de waerheyte en sal u niet verswighen bliven,” sprack Godebeuf de Vriese, “van twyntich duysent sijnder nyet meer te lyve bleven dan sesse, te weten: Roelant, Olivier, Berangier, de eertsbisscop Turpijn, Sampson ende ick, welcke voernoemde in een steenrotse ghevloden sijn sonder eenighe wapene, daer sy hen met souden kunnen bescermen dan haer sweerden, want hair hernasch is al doersteken [ende] doerslaghen. Ick ride tot coninck Kaerle, hem tgroote verdriet condigen. Doer de minne Gods, wilt doch weder om keeren, want ghi raschlijcker tot den coninck riden sout dan ick om dese seer deerlijke moertorie te vertellen!”

“Vrient, ghy spreect te vergeefs,” sprack Galien, “wederomme en keerde ick niet, om alle der werlt goet! Ick wil sien den Roncheval achter ende vore. Ick sal mijn hernasch tot twyntich steden sien doersteken [ende] doerslaen, ende mijn bloet ten versemen af sien lopen uut mijn lychaem, eer ic wederom keere.”

“Here, siet ghinder den Roncheval,” sprack Godebeuf de Vriese, “dair ghi meer dan hondert duysent Sarazinen vinden sult, dye u dootslaen sullen ende nemen u goede peert.”

“Ick en sal nochtans niet wederomme keeren,” sprack Galien, “mair segt coninck Kaerle dat ghy ontmoet hebt den sone van Olivier, dien hi ghister ridder sloech.”

“Ick salt hem gherne segghen,” sprack Godebeuf, “maer als hi dat weten sal, sal hi seere ghestoort [e3ra] wesen, want hi u nemmermeer levende sien en sal.”

Na dese woerden hebben si malckanderen te Gode bevolen, ende Godebeuf en heeft van riden niet ghecesceert voer dat hi [quam] ter tinten vanden grooten coninck Kaerle, tot den welcken hi terstont riep mit so luyden stimme dat elckerlijck hoorde, segghende: “Och heere, Gouweloen heeft u verraden! Vermaledijt zi de huere datti noyt gheboren was! Roelant ontbiet u dat ghi Gouwelon sout doin vanghen ende wreedelijcken ter doot brenghen. Een edel ridder die ick ontmoet hebbe, dien ghi ghister ridder sloecht, gebiet hem seere tot [u]. Tes de eyghen soene van Olyvier.”

“Certeynlijck, dat dachte ick wel,” sprack coninck Kaerle, “want hy hem seer ghelijck es. Ick duchte grootelijcken dat ick hem nemmermeere sien en sal, ende dat hem die Sarazinen verslaen selen eer wi daer comen.”

“Ic bidde u, ghi heeren, om de pascie Cristi, set mi vanden peerde,” sprack Godebeuf, “want ick ben also flau dat ick nalijck sterve.”

Doen namen hem dye baroenen van den peerde, hem legghende op een schoon bedde. Daerna hebben si den verghulden helm van zijn hooft ghenomen. Terstont vyel hem dbloet ende die hersenen over sijn aensichte. Doen bestonden hem dye edel baroenen tgheloove te roepen, ende dye duechdelike Godebeuf, die niet meer spreken en konde, hief zijn hant opwaert tot een teeken dat hy accoerdeerde alle tghene dat si ghesproken hadden. Daerna maicte hi mitter hant dat teeken des heylighen cruys ende ghaf sinen geest, wiens siele die heyliche inghelen in die eewighe glorie droeghen.

Doen dreef coninck Kaerle ende alle dye tege[e3rb]woerdeghe baroenen soe grooten misbaer dat elckerliken ontfermen mochte.

Terstont dairna stelde coninck Kaerle sinen yvooren horen ain den mont, dien hi drierwerven seer gheweldelijcken blies. Dwelck de Franchoysen hoorende, hebben hen terstont ghewapent, haer tinten op ghenomen, de sommiers gheladen ende bestonden haestelijcken te reysen den rechten wech na den Ronchevale.

Maer wi selen nu swighen van coninck Kaerle tot dat pas geeft, ende scriven van Galien, den edelen, vromen campioen.